

DE FLEVOTOOP

Een 'buiten' voor de regio waar wij willen leven

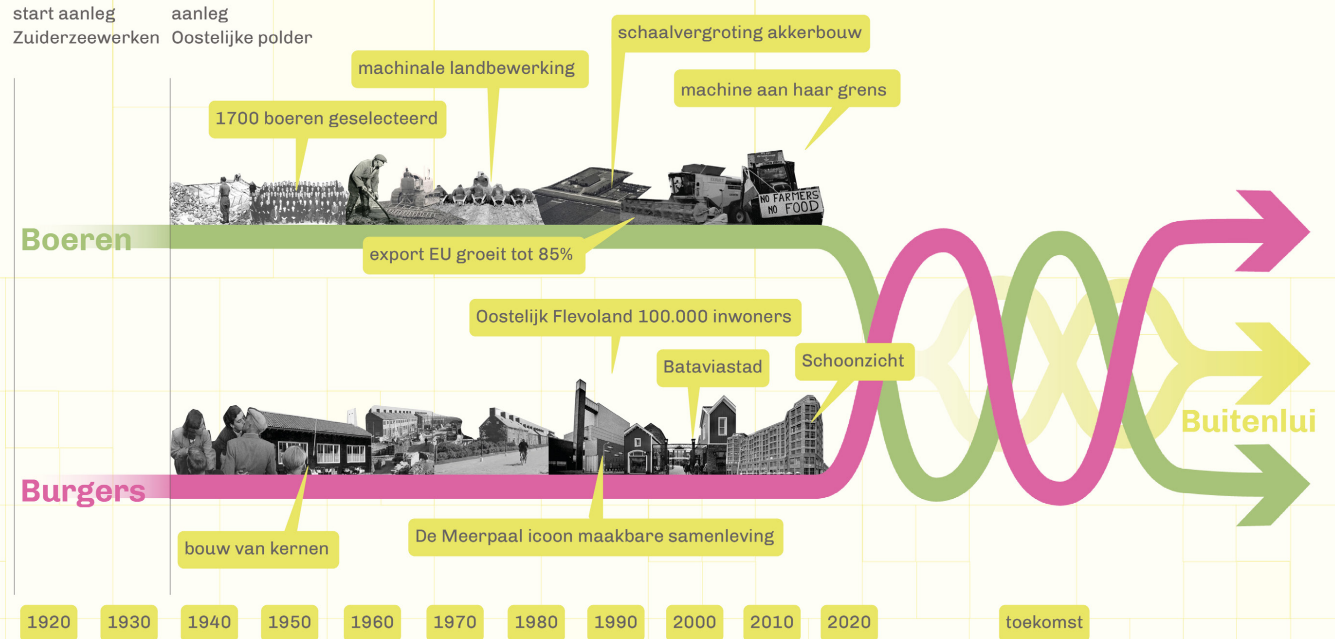
De Flevotoop

Flevoland was altijd aantrekkelijk voor boer en burger. Decennia na aanleg van het landschap liggen de leefwerelden van boer en burger door schaalvergroting ver uit elkaar. De boer voelt zich sociaal en economisch niet verbonden met de stad en de burger voelt zich niet thuis in het grootschalige machinale landschap. Wij hebben de ambitie om de haperende Flevomachine te transformeren tot een Flevotoop: een 'buiten' voor de hele regio. Een innovatief landschap dat leefwerelden verbindt, kringlopen sluit en zowel dienst doet voor de noden en wensen van burger en boer als die van nieuwe 'buitenlui'. Een landschap waar wij willen leven als fundament waarop de regio zich klaarstoomt voor de toekomst.

Het ontwerp en de aanleg van de Flevopolders was een innovatieve ingenieurskunstwerk. Bedacht om nooit meer tekort aan voedsel te hebben. Opgebouwd als een machine met een uitgekiend systeem van wegen, vaarten, sluisen, pompen, boerenerven enerzijds en dorpen en steden anderzijds. De beste boeren kregen op de ideale landbouwgrond kans om te innoveren en het gebied te ontwikkelen tot het meest productieve agrarische landschap. Nu ondervinden deze boeren steeds meer problemen in de ondergrond. Infiltratie, kwel, verzilting, bodemdaling, zuurstofstress en droogtestress. De ideale ligging van het gebied tussen stedelijke regio's Randstad en Zwolle en afwisselende landschappen Veluwe en IJsselmeer zorgt tegelijkertijd dat het gebied steeds aantrekkelijker wordt voor (nieuwe) stedelingen. Om te recreëren, van natuur te genieten en te wonen.

van Flevomachine...

...naar Flevotoop

Wat als we de van oudsher gescheiden werelden van Flevoland - boer versus burger, stad versus land - met elkaar verweven? Kan de Flevomachine die als gevolg van bodem en klimaatverandering hapert dan getransformeerd worden?

Robuuste en adaptieve waterring

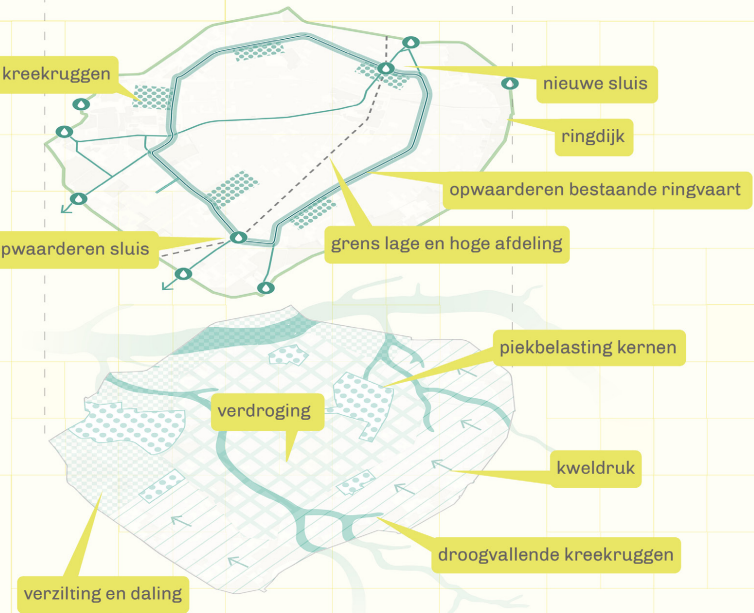
Een goed functionerend watersysteem is essentieel om te kunnen anticiperen op het veranderende klimaat en om toekomstige landbouw te kunnen faciliteren. Het in- en uitlaten van IJsselmeerwater is in de toekomst niet altijd meer vanzelfsprekend. De polder moet haar eigen broek ophouden. Het watersysteem in de polder wordt daarom leidend voor elke toekomstige ontwikkeling.

Rondom de bestaande ringvaart komen alle bodempogaven samen. Door de ringvaart te updaten en te transformeren tot robuuste en adaptieve waterring ontstaat een flexibele zoetwaterbuffer voor wateropgaves (vasthouden, doorspoelen, af- en doorvoeren).

Naast de waterstaatkundige betekenis kan de waterring ook als nieuw ontwikkelprincipe dienen. Tijdens het ontwerpproces, de aanleg van de polder en in de afgelopen decennia zijn steeds nieuwe keuzes gemaakt waardoor de stedenbouwkundige hoofdstructuur verwaterde. Met de waterring als hoofdstructuur wordt een transformatie van de polder tot aantrekkelijk en afwisselend landschap mogelijk. Hieruit ontstaan nieuwe kansen voor natuur, recreatie, landbouw en wonen, gekoppeld aan water en voedselproductie.

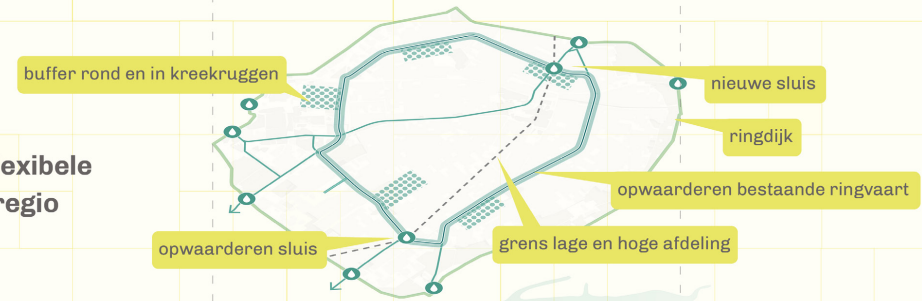
1

Aanpakken bodem- en waterproblematiek als 'driver for change'

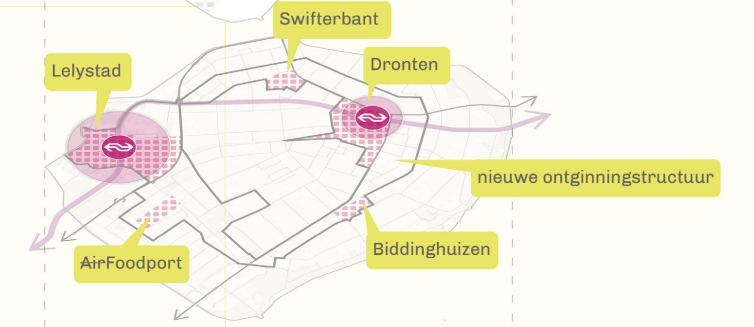
2

Waterring als flexibele buffer voor de regio

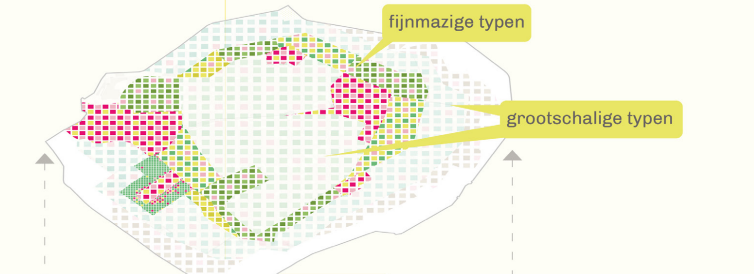
3

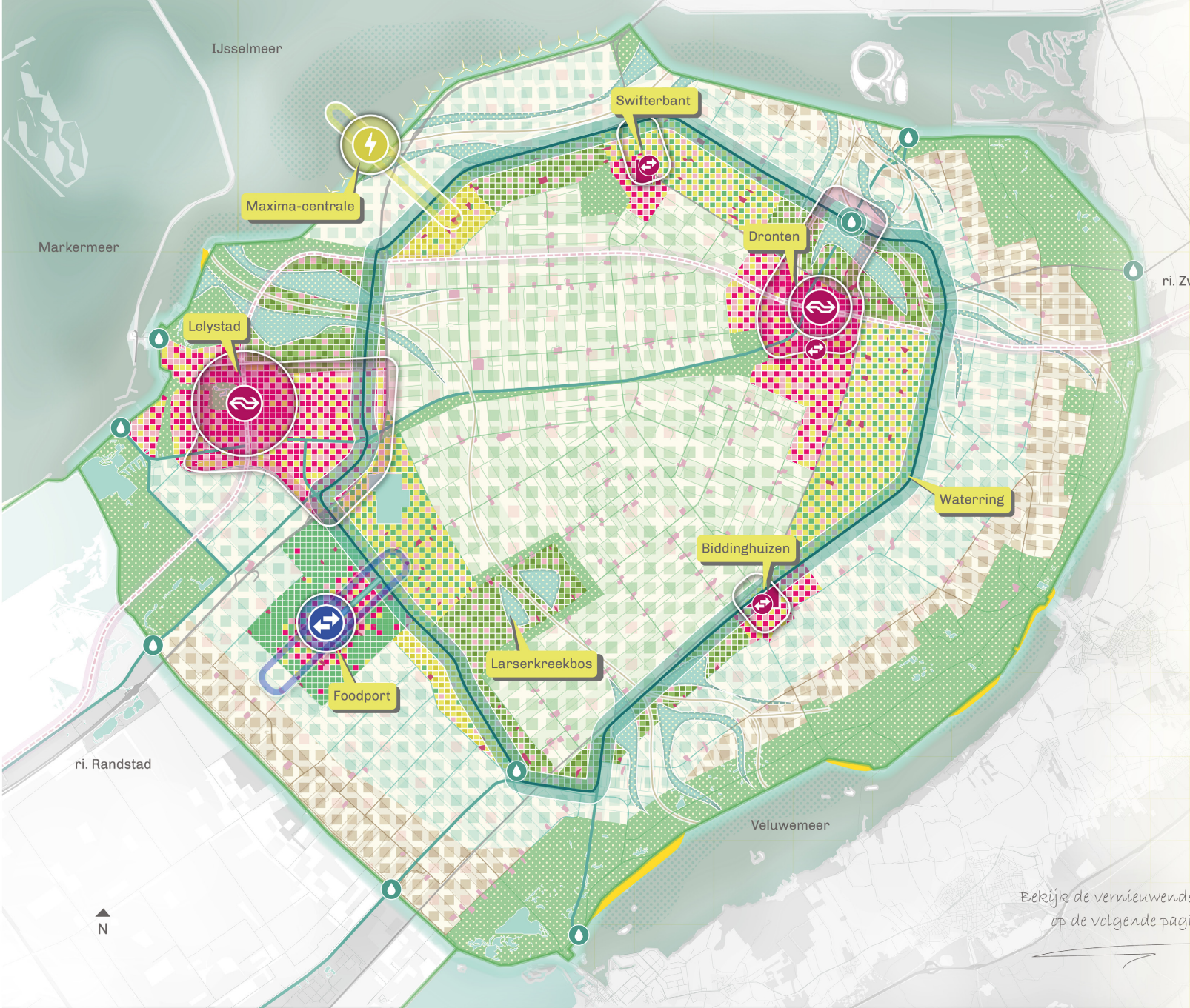
Nieuwe ontginningsstructuur koppelt waterring, infrastructuur en kernen

4

Vernieuwende 'buitens' verbinden systemen, mensen en werelden met elkaar

Structurende elementen

- Sluis
- Wattering
- Vernatting rondom en in kreekkrug
- Bossen
- Centrum
- Spoorlijn
- Snelweg

Vernieuwende 'buitens'

- 1. Verticaal-buiten
- 2. Suburbaan-buiten
- 3. Stadrand-buiten
- 4. Natuurbos-buiten
- 5. Energie-buiten
- 6. Foodport-buiten
- 7. Hightech-buiten
- 8. Natteteelt-buiten
- 9. Bosbouw-buiten

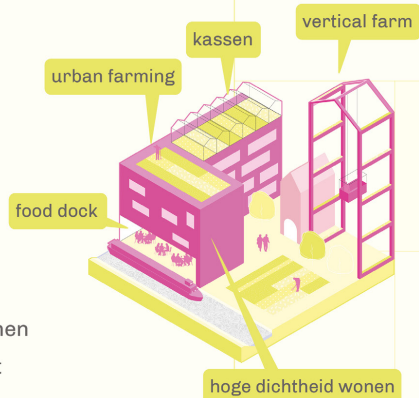
Bekijk de vernieuwende 'buitens' op de volgende pagina's!

Het nieuwe 'buiten' van de regio

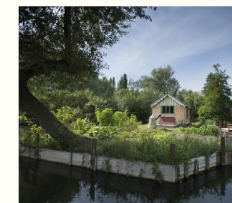
De Flevotoop gaat uit van een sterk gedifferentieerde landbouw. Door urgente gronden, waar wateroverlast of verschraling aan de orde zijn, in te zetten als schuifruimte voor transitie kunnen duurzame agrotypen en innovatieve woongemeenschappen ontstaan. Hiervoor formuleren wij spelregels in de vorm van negen vernieuwende 'buitens'.

Langs de waterring wonen verticale-buitenlui in verdichte stedelijke omgevingen, werken suburbane-buitenlui aan hechte gemeenschappen, verbinden stadrand-buitenlui kernen en buitengebied, verrijken natuurbos-buitenlui biodiversiteit en bodem, stallen energie-buitenlui stroomopbrengsten en transformeren foodport-buitenlui Lelystad Airport om tot regionale foodport. Hightech, bosbouw en natte teelt boeren die het van grote oppervlaktes moeten hebben, krijgen de ruimte in het middengebied en aan de buitenranden. Hier wordt naast voedsel ook biobased grondstoffen geproduceerd voor de bouw van woningen (stikstofvrij).

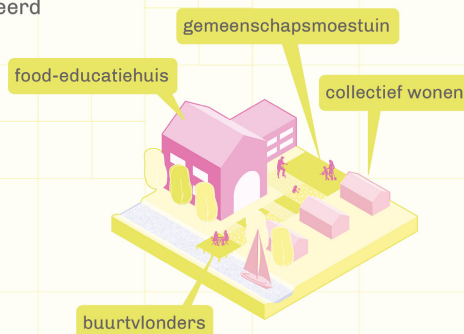
1. Verticaal-buiten

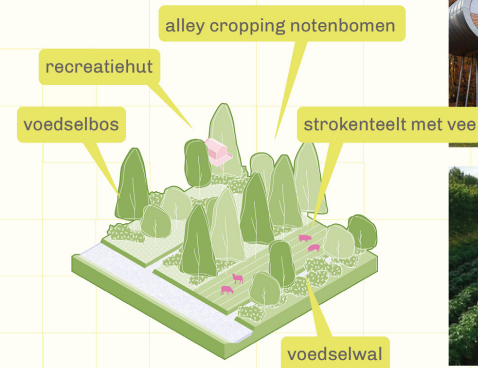
3. Stadrand-buiten

2. Suburbaan-buiten

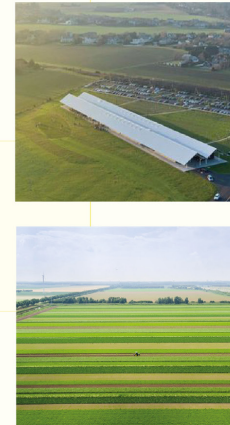
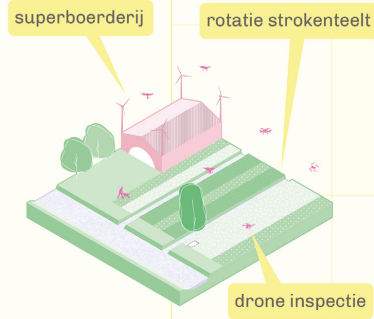
4. Natuurbos-buiten

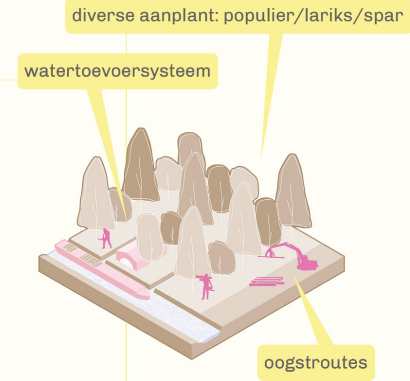
5. Energie-buiten

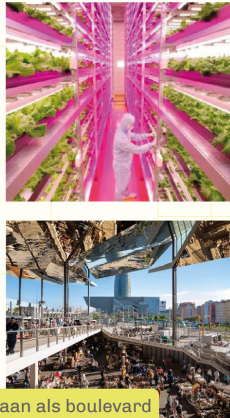
7. Hightech-buiten

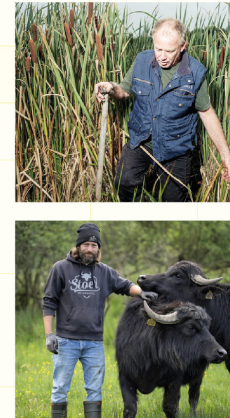
9. Bosbouw-buiten

6. Foodport-buiten

8. Natteteelt-buiten

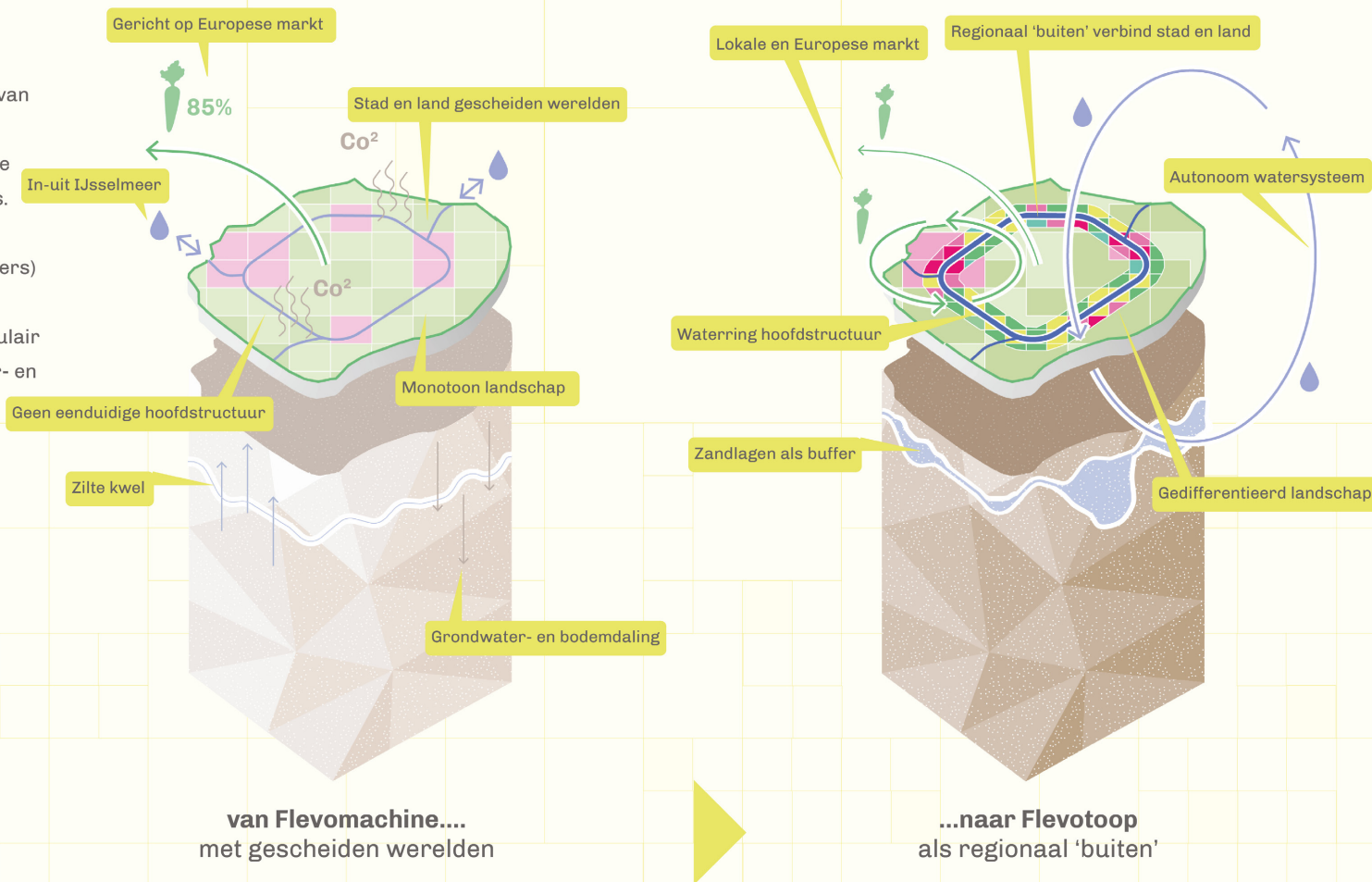

Niet alleen bodemproblematiek leidt op termijn tot daling van opbrengsten in de landbouw, ook in de cyclus is er te weinig mest. In de regio zelf is geen dierlijke mest beschikbaar. Kunstmest is te duur en schadelijk voor het milieu. Een ander type landbouw kan goed gecombineerd worden met beperkte kleinschalige veeteelt (bijvoorbeeld bedrijven overgeplaatst uit stikstof gevoelige gebieden).

21ste-eeuwse herdefinitie van de polder

Op deze manier wordt deze regio het voorbeeld hoe op 21ste-eeuwse wijze voortgebouwd kan worden op de karakteristieken van de polder, namelijk: het versterken van een hightech landschap dat haar basis vindt in leegte en lange lijnen enerzijds en differentiatie rondom een nieuwe hoofdstructuur met een florerend buitenleven anderzijds. Opgaven in de ondergrond, de waterring, belangrijke infrastructuur (stationsgebieden, wegen en energieclusters) en bestaande kernen bepalen welke nieuwe 'buitens' het best tot zijn recht komen. Zo wordt de Flevotoop een circulair stikstofarm landschap waarin grondstof-, energie, water- en afvalkringen zoveel mogelijk gesloten zijn.

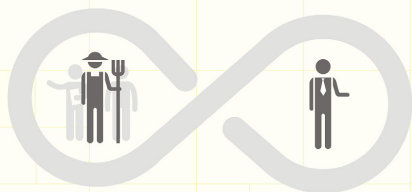
Gemeenschap van boeren, burgers en buitenlui centraal

Voorwaarde voor succes is een sociaal en collectief werkend systeem waar zowel gebruikers als overheid profiteren en nieuwelingen kunnen vestigen en mee-investeren. Er zijn vier ingrediënten nodig om het transitieproces van Flevomachine naar Flevotoop op te zetten. Dat zijn:

A

Oprichten Flevo-coöperatie

Binnen een coöperatieve gemeenschap kunnen boeren, burgers en buitenlui en overheden zowel publieke ambities als lokale initiatieven realiseren en kosten en baten op een eerlijke manier verdelen.

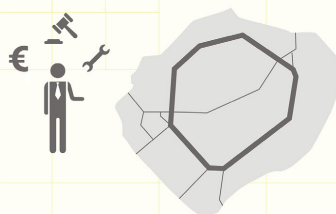
Boeren
Burgers
Buitenlui

Rijksoverheid
Provincie
Gemeente
Waterschap

B

Aanpassing watersysteem

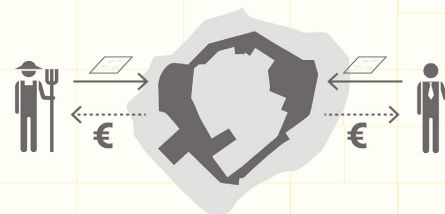
De overheden kunnen door ingrepen in het watersysteem, ruimtelijke spelregels en financiële prikkels de ontwikkeling stapsgewijs stimuleren en sturen.

C

Schuifspel van hervorkavelingen

De inbreng van gronden door boeren en overheid is cruciaal om een schuifspel opgang te brengen. Door introductie van fijnmazige landbouw langs de waterring worden tevens nieuwe beheerders en aandeelhouders van het landschap uit kernen en omliggende gebieden aangetrokken: de buitenlui.

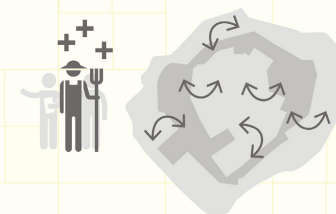

Collectieve
grondbank

D

Hefboom aanpak binnengebied en randen

Transformatie van gronden langs de waterring bevordert ook de doorstroming en herpositionering van boerenbedrijven in omliggende gebieden.

Plan van aanpak

Om de Flevotoop tot een succes te maken is een proces nodig dat in stappen opgezet en uitgevoerd kan worden. In de uitwerkingsfase van de prijsvraag willen we ons door middel van dialoog, verkenning van uitvoering en ontwerpend onderzoek richten op de haalbaarheid. Wij zien hiervoor de volgende stappen:

1

Kennismaking regio

Contacten leggen voor systeemuitwerking (waterring) en coöperatieve samenwerking. Betrekken waterschap, grondeigenaren, agrariërs (collectief) en gemeente.

werksessie

wk. 1

2

Nadere analyse

Nader verkennen van noden en wensen boeren en burgers en kwaliteiten en knelpunten van polder en watersysteem.

gebiedsbezoek en verdiepende analyse

wk. 2-6

3

Schuifspel in praktijk

Werksessie aan de hand van schuifspel om samen met alle gesproken partijen uit werkstap 1 de werking van het coöperatieve systeem en herverkavelingen te testen.

werksessie

wk. 7

4

Uitdiepen onderzoek

Uitwerken watersysteem, ruimtelijke spelregels en coöperatie (van grond, kosten en baten, mest, bouwmaterialen en wonen).

ontwerpend onderzoek

wk. 8-11

5

Verificatiesessie

Werksessie met belangrijkste stakeholders uit het proces nader te bepalen op basis van voorgaande werkstappen.

werksessie

wk. 12

6

Afronden onderzoek

Afronden onderzoek met stappenplan waarlangs organische groei van de Flevotoop in alle stadia tot aanscherping van het toekomstbeeld van de regio leiden.

ontwerpend onderzoek

wk. 13-17

februari 2023

juni 2023

DE FLEVOTOOP

Een 'buiten' voor de regio waar wij willen leven

